

CEZA SÖMÜRGESİ

Franz Kafka 3 Temmuz 1883'te Yahudi bir anne-babanın oğlu olarak Prag'da dünyaya geldi ve hayatının neredeyse tamamını bu kentte geçirdi. Lise öğreniminden sonra seçtiği hukuk eğitimini 1906 yılında Prag Üniversitesi'nden doktorasını alarak tamamladı. Önce bir yıl staj yaptı, 1907 yılında Assicurazioni Generali şirketinin Prag şubesinde işe başladı. 1908 yılında İşçi Kaza Sigortası Kurumu'na geçti. Max Brod'la kurduğu dostluk aracılığıyla Prag edebiyat çevresine girdi; Felix Weltsch, Oskar Baum, Gustav Janouch ve Franz Werfel'le tanıştı. I. Dünya Savaşı'nda zayıf vücut yapısı sebebiyle askere alınmadı. 1917 yılına dek çalıştığı İşçi Kaza Sigortası Kurumu'ndan tüberküloz nöbeti yüzünden önce istirahat iznine ayrılmak zorunda kaldı, sonrasında 1922 yılında erken emekliliğe ayrıldı. Franz, Hermann Kafka ve Julie Löwy'nin ilk çocuklarıydı. Kafka ailesi Prag'da, aile içinde Almanca konuşan azınlıklardandı. Kafka yaşamı boyunca hem Yahudiliğin hem iki kültür arasında kalmanın huzursuzluğunu duydu. Franz'ın daha sonra doğan iki erkek kardeşi çok küçük yaşta öldüler. Gabriele (Elli), Valerie (Valli) ve Otilie (Ottla) adında üç kız kardeşi oldu; en çok Ottlayla yakınlık kurdu.

1912'de tanıştığı Felice Bauer'le iki kez nişanlandı. 1917 yılının yaz sonunda ansızın ağzından kan gelmesi, yakasını hiç bırakmayacak tüberküloz hastalığının başlangıcı, Felice'le ilişkilerinin sonu oldu. 1919'da Julie Wohryzek ile nişanlandı fakat bu ilişki de evli Milena Jesenská ile tanışmasıyla son buldu. Kafka'nın bazı eserlerini Çekçeye çeviren Milena Viyana'da yaşadığı için seyrek görüşebildiler, ilişkileri 1921'in başlarında sona erdi. İki yıl sonra Kafka Prag'ı terk ederek Dora Diamant'la Berlin'e yerleşti ve kendini bütünüyle yazıya adanmıştı. 1923-24 kışını "açlık yılları" nı yaşayan Berlin'de geçirmek zorunda kalışıyla sağlığı hızla kötüleşti ve gençlik yıllarından itibaren mücadele ettiği hastalığı sonucu 3 Haziran 1924 günü, Viyana yakınlarındaki Kierling Sanatoryumu'nda henüz 41 yaşını doldurmadan öldü.

Kitaplarının bir kısmı sağlığında yayımlandı. *Açlık Sanatçısı* (1924), *Dava* (1925), *Şato* (1926), *Kayıp [Amerika]* (1927), *Çin Seddinin İnşası* (1930), *Babaya Mektup* (1952) ölümünden sonra yayımlanan kitapları arasında yer aldı. 1902'de tanıştığı, yirmi yılı aşkın bir süre dostu olan Max Brod, ölümünden sonra yazdıklarının yakılmasını isteyen Kafka'nın geride bıraktığı el yazısı metinlerini ailesinden devralarak yayınetmeye istemedi; yirminci yüzyılın dehşetini ve kaygılarını simgeleyen Kafka'nın yapıtının yayımlanmasına öncülük etti.

İlknur Özdemir İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çevirisi ve *Senin Öykün Hangisi* adlı bir öykü kitabı vardır.

Başlıca Çevirileri: Paul Auster: *Yalnızlığın Kesfi, Yanılsamalar Kitabı, New York Üçlemesi*; Gabriel Garcia Márquez: *Şili'de Gizlice*; Max Frisch: *Stiller*; J. M. Coetzee: *Utanç, Petersburglu Usta*; Michael Cunningham: *Saatler*; Günter Grass: *Yengeç Yürüyüşü, Soğanı Soyarken*; Hermann Hesse: *Klingsor'un Son Yazı*; Arundhati Roy: *Küçük Şeylerin Tanrısı*; Stefan Zweig: *Satranç, Bir Kadının Yaşamından Yirmi Dört Saat*; Bruno Schulz: *Tarçın Dükkânları*; Ian McEwan: *Fındık Kabuğu, Cumartesi, Sahilde*; Ingeborg Bachmann-Paul Celan: *Kalp Zamanı*; Edith Wharton: *Keyif Evi*; John Banville: *Mrs. Osmond*; Virginia Woolf: *Mrs. Dalloway, Kendine Ait Bir Oda, Dalgalar*; Pascal Mercier: *Lizbon'a Gece Treni*; Franz Kafka: *Milena'ya Mektuplar, Dönüşüm*; Christa Wolf: *Melekler Şehri*.

İlknur Özdemir Michael Cunningham'ın *Saatler* adlı kitabının çevirisiyle Dünya Kitap Dergisi Çeviri Ödülü'nü almıştır. Uzun yıllar yayınevlerinde genel yayın yönetmeni olarak görev yapmıştır. Halen serbest çevirmen olarak çalışmaktadır.

Franz Kafka'nın
YKY'deki kitapları

Şato (2019)
Ceza Sömürgesi (2019)

FRANZ KAFKA

Ceza Sömürgesi

Çeviren
İlknur Özdemir

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5481
Modern Klasikler
Edebiyat - 1566

Ceza Sömürgesi / Franz Kafka
Özgün adı: **In Der Strafkolonie**
Çeviren: **İlknur Özdemir**

Kitap editörü: **Şeyda Öztürk**
Düzeltili: **Filiz Özkan**

Kapak tasarımı: **Davut Yücel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Merve Çakıroğlu**

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Tel: (0212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

Çeviriye temel alınan baskı: Fischer Klassik, 2011
1. baskı: Kırmızı Kedi, Temmuz 2014
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Ekim 2019
ISBN 978-975-08-4603-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Ceza Sömürgesi

“Tuhaf bir aygıt” dedi subay, araştırmacı gezgine ve bir bakıma hayranlık dolu denebilecek bakışlarını iyi bildiği aygıtın üzerinde gezdirdi. Gezgin, itaatsizlik ve amirine hakaret nedeniyle hüküm giymiş bir askerin idamında hazır bulunmasını istemiş olan komutanın davetini salt nezaket gereği kabul etmiş görünüyordu. Bu idama, ceza smrgesinde de pek fazla ilgi duyulmamıştı. Derin, kumlu, dört bir yanı çıplak yamaçlarla çevrili bu küçük vadide ise subay ve gezgin dışında en azından saçları ve suratı derbeder, kalın kafalı, koca ağızlı mahkmla, mahkûmun ayak ve el bilekleriyle boynuna takılı ve birbirlerine yine ara zincirlerle bağlı kısa zincirlerin içine girdiği ağır zinciri tutan bir asker bulunuyordu. Ayrıca mahkûm öyle köpek gibi itaatkr görünüyordu ki, sanki bayırlarda dolaşmak için serbest bırakılsa idam başlarken geri dönmesi için ışlık almak yeterli olacaktı.

Gezgin, aygıtla pek ilgilenmiyordu, mahkûmun arkasında, belli belirsiz bir ilgisizlikle bir aşağı bir yukarı

yürüyordu, subaysa son hazırlıkları tamamlıyor, kâh ayakları yere iyice gömülmüş aygıtın altına sürüne-
rek giriyor, kâh yukarıdaki kısımları gözden geçirmek
için bir merdivene tırmanıyordu. Aslında bunlar bir
teknisyene bırakılacak türden işlerdi ama subay hep-
sini büyük bir hevesle yerine getiriyordu, ya bu aygıt
özel bir hayranlık beslediği ya da özel nedenleri oldu-
ğundan bu işi başkalarına güvenip bırakamadığı için.
“Artık her şey hazır!” diye bağırdı sonunda ve mer-
divenden indi. Son derece yorulmuştu, ağzını ardına
kadar açarak soluk alıyordu, üniformasının yakasının
altına iki tane zarif kadın mendili sıkıştırmıştı. “Bu
üniformalar tropik iklim için fazla ağır” dedi gezgin,
subayın beklediğinin aksine, aygıt hakkında herhan-
gi bir soru sormadan. “Kuşkusuz” dedi subay ve yağ
içindeki ellerini yanı başındaki su dolu teknede yıkadı.
“Ancak bizim için vatan demek onlar; biz de vatani-
mızı yitirmek istemeyiz. – Şimdi şu aygıtı bakın ama”
diye ekledi hemen, ellerini bir havluya kurularken
bir yandan da aygıtı gösteriyordu. “Bu noktaya kadar
elleri kullanmak gerekliydi ama bundan böyle aygıt
tek başına çalışacak.” Gezgin başıyla doğruladı bu sözü
ve subayın peşinden gitti. Subay beklenmedik olay-
lara karşı kendini güvenceye aldıktan sonra “Elbette
arızalar da çıkacaktır” dedi, “ama bugün böyle bir şey
olmayacağını umuyorum, yine de hazırlıklı olmalıyız.

Aygıt on iki saat kesintisiz çalışmalı. Arızalar olursa da ufak tefek şeyler olacaktır, hemen de icabına bakılır.”

“Oturmaz mısınız?” diye sordu nihayet, üst üste yığılı hasır sandalyelerden birini çekip aldı ve gezgine uzattı; gezgin de teklifi reddedemedi. Bir çukurun kenarına oturdu ve aşağıya çabucak göz attı. Pek derin değildi. Çukurun bir tarafında kazılan topraklar yığılıp duvar oluşturmuştu, öbür tarafında ise aygıt duruyordu. “Komutanın size bu aygıtı önceden anlatıp anlatmadığını bilmiyorum” dedi subay. Gezgin eliyle belirsiz bir hareket yaptı; subayın da canına minnetti, çünkü şimdi kendisi bilgi verebilirdi aygıt hakkında. “Bu aygıt,” diyerek tuttuğu krank koluna yaslandı, “eski komutanımızın bir icadı. Ben daha ilk deneylerden itibaren çalışmalara katıldım ve iş tamamlanana kadar da hepsinde yer aldım. Ama icat için övülecek kişi kesinlikle kendisidir. Eski komutanımızdan söz edildiğini duydunuz mu? Duymadınız mı? Eh, bütün bu ceza sömürgesini onun kurduğunu söylersem abartmış olmam. Biz arkadaşları daha o öldüğünde sömürgecinin kendi içine kapanık bir düzeni olduğunu ve halefinin kafasında binlerce yeni plan olsa bile en azından daha uzun yıllar eski komutanın yaptıklarının hiçbir yerini değiştiremeyeceğini biliyorduk. Tahminlerimiz doğru çıktı; yeni komutan durumu kabul etmek zorunda kaldı. Eski komutanımızı tanımamış olmanız

pek yazık. – Ama” diyerek sözlerine ara verdi subay, “ben gevezelik ediyorum, oysa onun aygıtı önümüzde duruyor. Gördüğünüz gibi üç kısımdan oluşuyor. Zaman içinde bu kısımların her biri için halk arasında isimler kullanılmaya başladı. En alttakinin adı yatak, üsttekinin adı çizici, şu ortadaki hareketli parçanınki de tırmık”. “Tırmık mı?” diye sordu gezgin. Pek dikkatli dinlememişti, gölgesiz vadide güneş fazla etkiliydi, insan kafasını toplayamıyordu. Gezgin, geçit törenlerinde giyilen, omuzları apoletli, kordonlar sarkan dar ceketleyle meseleyi hevesle açıklayan subayı daha bir takdire değer bulmuştu, subay konuşurken bir yandan da elindeki tornavidayla şurada burada bir vidayla uğraşıyordu. Asker de gezginle aynı ruh hali içinde gibi görünüyordu. Mahkûmun zincirini iki elinin bileğine dolamış, bir eliyle silahına dayanmıştı, başını öne eğmişti ve hiçbir şey umurunda değildi. Gezgin buna pek şaşırmadı çünkü subay Fransızca konuşuyordu ve Fransızcayı ne asker ne de mahkûm anlıyordu tabii. Ama mahkûmun yine de subayın açıklamalarını izlemeye çalışması daha da dikkat çekiciydi. Miskin ama ısrarlı bir tavırla gözlerini subayın gösterdiği yerlere çeviriyordu, gezgin bir soru sorarak subayın sözünü kestiğinde o da tıpkı subay gibi gezgine baktı.

“Evet, tırmık” dedi subay, “çok uygun bir isim. İğneler tırmık şeklinde düzenlenmiş, bir tek yerde ve